

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет бізнесу і права
Кафедра національного, міжнародного права
та правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,

Голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«30» листопада 2022 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти

(Актуальні проблеми кримінального процесу, Актуальні проблеми адміністративного процесу, Юридична компаративістика, Захист та дотримання прав людини в професійній діяльності)

Спеціальність 081 Право

Освітня програма «Право»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Форма навчання денна/заочна форма навчання

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету бізнесу і права

Голова НМР

Катерина МЕЛЬНИКОВА

«29» листопада 2022 р., пр. № 4

Івано-Франківськ, 2022 р.

Затверджено на засіданні кафедри
національного, міжнародного права
та правоохоронної діяльності

Протокол № 5 від 12 листопада 2022 р.

В.о. завідувачки
(Підпис)

Аліна ГАВЛОВСЬКА

(П.І.Б)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка до комплексного екзамену.....	4
Програма з розділу 1. Актуальні проблеми кримінального процесу.....	6
Рекомендована література.....	9
Програма з розділу 2. Актуальні проблеми адміністративного процесу.....	13
Рекомендована література.....	13
Програма з розділу 3. Юридична компаративістика.....	16
Рекомендована література.....	17
Програма з розділу 4. Захист та дотримання прав людини в професійній діяльності.....	21
Рекомендована література.....	22
Критерії оцінювання.....	23

Пояснювальна записка:

Єдиний державний кваліфікаційний іспит – обов'язковий компонент атестації спеціальних компетентностей, визначених стандартами вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності.

Метою ЄДКІ є оцінювання рівня засвоєних здобувачем вищої освіти спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, визначених стандартами вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю

При написанні єдиного державного кваліфікаційного іспиту здобувач має продемонструвати набуті загальні та фахові компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність.

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані правові задачі та практичні проблеми з комплексними невизначеними умовами, що передбачає застосування правових норм та принципів і характеризується.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Фахові Компетентності спеціальності

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

Програмні результати навчання:

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу,

бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

РН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Вищеперелічені якості здобувачі повинні були набути при вивченні таких освітніх компонентів:

1. Актуальні проблеми кримінального процесу.
2. Актуальні проблеми адміністративного процесу.
3. Юридична компаративістика

4. Захист та дотримання прав людини в професійній діяльності.

Комплексний екзамен перевіряє як теоретичну підготовку здобувача, так і його ознайомлення з науковою літературою, вміння використовувати теоретичні та практичні знання у галузі права.

На підставі даної програми кафедрою національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності складені екзаменаційні білети, що включають 4 теоретичні питання, які відображають опанування освітніх компонентів.

Екзамен проходить у письмовій формі. Питання укомплектовані у білетах. Тривалість роботи – 120 хв.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

РОЗДІЛ 1

Актуальні проблеми кримінального процесу

Тема 1. Актуальні проблеми поняття, суть і завдання кримінального процесу.

Поняття, сутність та форми кримінального процесу. Завдання кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу. Кримінально-процесуальна форма, функції, відносини та гарантії. Кримінально-процесуальні акти.

Тема 2. Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального закону.

Поняття, сутність і значення кримінального процесуального права. Джерела кримінального процесуального права. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі та щодо осіб.

Тема 3. Актуальні проблеми реалізації засад кримінального процесу.

Поняття, значення і класифікація засад кримінального провадження. Конституційні засади кримінального провадження. Спеціальні засади кримінального провадження та їх характеристика.

Тема 4. Актуальні проблеми функцій та взаємодії суб'єктів кримінального процесу.

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального процесу. Суд, слідчий суддя, присяжний як суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності. Сторона обвинувачення. Сторона захисту. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Їх процесуальний статус. Інші учасники кримінального провадження. Відводи суб'єктів кримінального провадження.

Тема 5. Актуальні проблеми збору доказів та доказування у кримінальному процесі.

Поняття, сутність та значення кримінально-процесуального доказування. Предмет і суб'єкти кримінально-процесуального доказування. Процес доказування у кримінальному судочинстві. Докази у кримінальному процесі, їх ознаки та класифікація. Процесуальні джерела доказів та їх види.

Тема 6. Актуальні проблеми відшкодування шкоди у кримінальному провадженні.

Поняття та види шкоди, яка підлягає відшкодуванню у кримінальному провадженні. Поняття, значення, предмет та підстави цивільного позову про відшкодування майнової (моральної) шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування майнової (моральної) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів та суду.

Тема 7. Актуальні проблеми дотримання процесуальних строків і витрати.

Поняття процесуальних строків та їх значення у кримінальному процесі. Класифікація строків у кримінальному процесі. Порядок обчислення процесуальних строків. Поняття і види процесуальних витрат.

Тема 8. Актуальні проблеми реалізації загальних положень досудового розслідування.

Поняття стадії досудового розслідування. Форми досудового розслідування: дізнання та досудове слідство. Поняття та характеристика загальних положень досудового розслідування.

Тема 9. Актуальні проблеми провадження слідчих (розшукових) дій.

Поняття і значення слідчих (розшукових) дій, умови та підстави їх проведення. Класифікація слідчих (розшукових) дій та їх види. Процесуальна характеристика окремих слідчих (розшукових) дій.

Тема 10. Актуальні проблеми вручення та оскарження повідомлення про підозру.

Поняття, зміст та значення повідомлення особи про підозру. Зміст і форма письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Допит підозрюваного. Зміна повідомлення про підозру

Тема 11. Актуальні проблеми зупинення і закінчення досудового розслідування.

Підстави і процесуальний порядок зупинення та відновлення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження. Звільнення особи від кримінальної

відповідальності. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру.

Тема 12. Актуальні проблеми оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Поняття і суть оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Порядок оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.

Тема 13. Актуальні проблеми визначення підсудності у кримінальному провадженні. підготовче провадження.

Поняття та види підсудності у кримінальному провадженні. Поняття, суть і значення підготовчого провадження. Порядок і строки підготовчого провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Тема 14. Актуальні проблеми судового розгляду.

Поняття, суть і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду у кримінальному провадженні. Межі судового розгляду. Процедура судового розгляду.

Тема 15. Актуальні проблеми провадження перегляду судових рішень.

Суть, завдання та значення стадії апеляційного та касаційного провадження. Основні риси апеляційного та касаційного провадження. Учасники процесу, які мають право апеляційного та касаційного оскарження вироку, ухвали суду та інших рішень суду. Порядок і строки подачі скарги та внесення апеляційного, касаційного подання на вироки, ухвали і постанови суду. Вироки, які не підлягають оскарженню в апеляційному та касаційному порядку. Порядок та строки розгляду справи в суді апеляційної та касаційної інстанції. Склад суду апеляційної та касаційної інстанції. Результати розгляду справи апеляційною та касаційною інстанцією. Недопустимість посилення покарання засудженому або застосування до нього закону про більш тяжкий злочин. Підстави для скасування чи зміни вироку. Окремі ухвали суду апеляційної та касаційної інстанції, їх роль в додержанні законності і підвищенні якості розслідування і судового розгляду справ.

Тема 16. Актуальні проблеми виконання судових рішень.

Набрання вироком, ухвалою і постановою законної сили. Обов'язковість вироку, ухвали і постанови суду. Порядок та строки звернення вироку до виконання. Приведення вироку до виконання. Органи, які приводять вирок, ухвалу та постанову до виконання. Роль органів внутрішніх справ у виконанні покарання. Питання, які вирішує суд під час виконання вироку. Процесуальний порядок їх вирішення. Зарахування в строк покарання часу перебування засудженого в лікувальній установі та ін.

Тема 17. Актуальні проблеми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Поняття, завдання та правова основа міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Процесуальний порядок надання міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій. Сутність видачі (екстрадиції) особи, яка вчинила злочин. Кримінальне провадження у порядку перейняття. Визнання та виконання вироків іноземних судів та передання засуджених осіб.

Тема 18. Актуальні проблеми особливих порядків кримінального провадження.

Поняття кримінально-процесуальної форми. Кримінальне провадження на підставі угод. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Кримінальне провадження, яке містить державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

Рекомендована література:

Основна

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 січ. 2013 р. : відповідає офіц. тексту. – Х. : Право, 2013. – 344 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : станом на 1 верес. 2012 р. : відповід. офіц. тексту. – Х. : Право, 2012. – 392 с. – (Новий).

3. Беспалько І. Л. Система принципів кримінального процесу та проблема їх класифікації : монографія / І. Л. Беспалько ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х. : ФІНН, 2011. – 216 с.
4. Верховгляд-Герасименко О. В. Забезпечення майнових прав особи при застосуванні заходів кримінально-процесуального примусу : монографія / О. В. Верховгляд. – Х. : Юрайт, 2012. – 216 с.
5. Григоренко А. В. Порівняльний аналіз норм колишнього та нового Кримінального процесуального кодексу України / А. В. Григоренко, В. В. Молдован. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 418 с.
6. Запотоцький А. П. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві : монографія / А. П. Запотоцький, Д. О. Савицький. – К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. – 220 с.
7. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України : практ. посіб. / упоряд. Ю. І. Руснак. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 352 с.
8. Зейкан Я. П. Адвокат: кримінальні справи : метод. поради : у 2 ч. / Я. П. Зейкан. – К. : Дакор, 2012. – 728 с.
9. Зейкан Я. П. Методика захисту в окремих категоріях кримінальних справ за КПК 2012 року / Я. П. Зейкан. – Х. : Коваленко О. В., 2013. – 376 с.
10. Каркач П. М. Державне обвинувачення в суді за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч. посіб. / П. М. Каркач. – Х. : Право, 2013. – 184 с.
11. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування : монографія / Є. Г. Коваленко. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 448 с.
12. Кримінальний процес : підручник / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого" ; за ред.: В. Я. Тацій [та ін.]. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
13. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях : навч. посіб. / Л. Д. Удалова [та ін.]. – К. : Скіф ; Х. : Бурун и К, 2013. – 256 с.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. (зі змінами та допов., станом на 01.12.2012 р.) / за заг. ред.: В. Г. Гончаренко, В. Т. Нор, М. Є. Шумило. – К. : Юстініан, 2012. – 1328 с.
15. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. : у 2 т. / Нац. акад. прав. наук України ; за ред.: В. Я. Тацій, В. П. Пшонка. – Х. : Право, 2012. – Т. 1–2.

16. Кримінальний процесуальний кодекс України : структур.-лог. схеми і табл., тип. бланки та зразки процес. док. : наук.-практ. посіб. – К. : Прав. єдність, 2012. – 736 с.
17. Кухарук Ю. О. Відвід захисника від участі у кримінальній справі в кримінальному процесі України : монографія / Ю. О. Кухарук. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 147 с.
18. Лапкін А. В. Роль прокурора в забезпеченні прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному судочинстві України : монографія / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. – 264 с.
19. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник / Л. М. Лобойко. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
20. Молдован А. В. Кримінальний процес України : навч. посіб. / А. В. Молдован, С. М. Мельник. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 368 с. – (Новий).
21. Новели Кримінального процесуального кодексу України 2012 року : зб. ст. – К. : Істина, 2012. – 128 с.
22. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України : комент., роз'яснення, док. / відп. ред. В. С. Ковальський. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 408 с. – (Правозастосування).
23. Підтримання прокурором державного обвинувачення в умовах дії нового Кримінального процесуального кодексу України : зб. метод. рек. / В. П. Пшонка [та ін.]. – К. : Прав. єдність : Алерта, 2013. – 438 с.
24. Практика судів України з кримінальних справ, 2009–2011 / за заг. ред. В. Я. Тація ; уклад. В. І. Тютюгін. – Вид. 2-ге, допов. – Х. : Одиссей, 2012. – 504 с.
25. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К. : Атіка, 2012. – 623 с.
26. Судова практика Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. – Офіц. вид. – К. : Ін Юре. – Кн. 2 : Кримінальні справи / за заг. ред. : С. М. Міщенко. – 2012. – 496 с.
27. Удалова Л. Д. Надання свідку правової допомоги у кримінальному процесі : монографія / Л. Д. Удалова, О. В. Панчук. – К. : КНТ, 2014. – 160 с.
28. Удалова Л. Д. Суб'єкти кримінально-процесуального доказування : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, О. В. Рибалка. – К. : КНТ, 2012. – 160 с.

Додаткова

1. Адаховський Д. Поняття, сутність і види кримінально-процесуальних функцій / Д. Адаховський // Право України. — 2010. — № 6. — С. 220—225.
2. Азаров Ю. І. Дізнання в органах внутрішніх справ : [навч.-метод. посіб.] / Азаров Ю. І., Бугаков О. В., Щегель Н. І. — К. : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. — 160 с.
3. Азаров Ю. І. Кримінально-процесуальне право України : [навч. посіб.] / Азаров Ю. І., Заїка С. О., Фатхутдінов В. Г. — К. : Кутеп, 2008. — 430 с.
4. Аленін Ю. Публічна природа гарантій прав особи у кримінальному процесі / Ю. Аленін // Право України. — 2003. — № 4. — С. 30—32.
5. Андрусяк В. Мета та завдання досудового слідства / В. Андрусяк // Вісник прокуратури. — 2010. — № 1. — С. 77—80.
6. Астапенко О. Допустимість доказів при їх оцінці у ході кримінально-процесуального доказування / О. Астапенко // Підприємництво, господарство і право. — 2005. — № 10. — С. 144—146.
7. Бараннік Р. В. Право особи на свободу від самовикриття, викриття членів її сім'ї чи близьких родичів у кримінальному процесі України : [монографія] / Р. В. Бараннік, В. П. Шибіко. — К. : КНТ, 2008. — 212 с.
8. Барташук Л. П. Гарантії забезпечення права людини на повагу до честі і гідності у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність» / Л. П. Барташук. — К., 2011. — 24 с.
9. Бартовщук О. Судовий розгляд у розумні строки : мрії чи реальність / О. Бартовщук // Право України. — 2006. — № 7. — С. 46—51.
10. Басиста І. В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового розслідування: [монографія] / Басиста І. В. — Івано-Франківськ, 2011. — 532 с.
11. Баулін О. В. Затримання та взяття під варту в Україні : стан, проблеми удосконалення законодавства та практики його застосування : посіб. / [О. В. Баулін, О. В. Беца, М. І. Сірий та ін.]. — К. : Атіка, 2002. — 96 с.
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. — К. : Ірпінь : Перун, 2003. — 1440 с.
13. Войтович І. І. Процесуальні і тактичні особливості провадження невідкладних слідчих дій : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд.

юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність» / І. І. Войтович. — Одеса, 2012. — 19 с.

14. Волкотруб С. Г. Імунітет у кримінальному процесі України : [монографія] / Волкотруб С. Г. — Х. : Консул, 2005. — 144 с.

15. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : станом на 17 січ. 2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

16. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — № 90—91. — 19 травня.

17. Кримінально – процесуальний кодекс України : наук. – практ. коментар / за заг. ред. В. Т. Малярєнка, В. Г. Гончарєнка. — [5-е вид., перероб. і доп.]. — К. : Юрисконсулт, КНТ, 2008. — 896 с.

18. Кримінально-процесуальне право України : [підруч.] / за ред. Ю. П. Аленіна. — Х. : Одіссей, 2009. — 816 с.

19. Палюх Л. М. Провадження у справах про застосування примусових заходів виховного характеру / Палюх Л. М. — Львів : ПАІС, 2009. — 195 с.

20. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології / Пархоменко Н. М. — К. : Юрид. думка, 2008. — 336 с.

21. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства : [монографія] / Яновська О. Г. — К. : Прецедент, 2011. — 303 с. — Бібліогр. : с. 258—303.

РОЗДІЛ 2

Актуальні проблеми адміністративного процесу

Тема №1: Поняття, особливості та проблеми адміністративного процесу.

Адміністративно-процесуальні норми та відносини. Суб'єкти адміністративного процесу

Тема №2: Адміністративне судочинство.

Поняття та принципи адміністративного судочинства. Система та компетенції адміністративних судів.

Тема №3: Процедури щодо розгляду звернень громадян.

Види звернень та їх характеристика. Процесуальний порядок розгляду звернень громадян. Особливості розгляду колективних електронних звернень

Тема №4: Дисциплінарні процедури.

Поняття, принципи та особливості дисциплінарних проваджень. Види дисциплінарних проваджень. Процесуальний порядок здійснення дисциплінарного провадження (на прикладі органів та підрозділів Національної поліції)

Рекомендована література:

Основна

1. Адміністративна відповідальність в Україні: навч. посіб. / За заг. ред. доц. А. Т. Комзюка.- 2-ге вид., перероб. і доп.- Харків: Ун-т внутр. справ, 2000.- 96 с.

2. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук.- К.: Факт, 2003.- 496 с.

3. Біла Л. Р., Каргузова І. О. Організація державної служби в Україні: навч.-метод. посіб.- Одеса: Юрид. літ., 2000.- 74 с.

4. Біла Л. Р. Конкурсне провадження у державній службі // Митна справа.- 2002.- № 5.- С. 93-97.

5. Білоусов Ю. В. Виконавче провадження: навч. посіб.- К.: Прецедент, 2005.- 192 с.

6. Бородін І. Л. Адміністративно-юрисдикційний процес: монографія.- К.: Алерта, 2007.- 184 с.

7. Додіна Є. Є. Адміністративна відповідальність у судовому порядку: навч.-метод, посіб.- О.: Юрид. л-ра, 2007.- 68 с.
8. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: навч.-метод, посіб.- 3-тє вид., перероб. і доп.- Одеса: Юрид. л-ра, 2006.- 488 с.
9. Куйбіда Р. О. Реформування правосуддя в Україні: Монографія.- К.: Атіка, 2004.
10. Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: автореф. Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національний ун-т держ. податкової служби України.- Ірпінь, 2007.- 21 с.
11. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посіб. / За заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна.- К.: Старий світ, 2006.- 576 с.
12. Основи адміністративного судочинства в Україні. (навчальний посібник для юридичних факультетів та юридичних клінік) / За заг. Редакцією Александрової Н.В., Куйбіди Р.О.- К.: Конус – Ю, 2006.- 256 с.

Додаткова

1. Адміністративна процедура та контроль за діяльністю адміністративних органів в Угорщині, Польщі, Болгарії, Естонії та Албанії / Пер. з франц. Л. А. Пашко, Л. А. Хомічак - К.: Вид-во УАДУ, 1999.- 236 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т.: Т. 1. Загальна частина / Ред. кол.: В. Б. Авер'янов (голова).- К.: Юридична думка, 2004.- 584 с.
3. Адміністративне право України: підручник / За ред. Ю. П. Битяка.- К.: Юрінком Інтер, 2006.- 544 с.
4. Адміністративне право України: підручник / За заг. ред. С. В. Ківалова.- Одеса: Юрид. л-ра, 2003.- 896 с.
5. Адміністративне судочинство України [Текст] : навч. посіб. / [Н. П. Бортник та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Остапенка ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016.
6. Адміністративне судочинство України: теорія та практика [Текст] : монографія / [Смокович М. І. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Нечитайла, Голови Вищ. адмін. суду України, канд. юрид. наук ; Вищ. адмін. суд України. - Київ : ВАІТЕ, 2015.
7. Адміністративне процесуальне (судове) право України: підручник / За заг. ред. С. В. Ківалова.- Одеса: Юридична література, 2007.- 312 с.
8. Адміністративний процес: навч. посіб. / За заг. ред. д-ра юрид. наук, професора І. П. Голосніченка.- К.: ГАН, 2003.- 256 с.

9. Адміністративно-процедурний кодекс України (проект). - Див. Додаток 1.
10. Административно-процессуальное право: курс лекций / Под ред. проф. И. Ш. Киялханова.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004.- 399 с.
11. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / Автори-упорядники І. Колі ушко, Р. Куйбіда.- К.: Факт, 2003.
12. Андреева К. Народжений у муках: Про проблеми, пов'язані зі створенням адміністративних судів // Юридичний журнал.- 2002. - № 5
13. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади.- К.: Наукова думка, 2004.- 300 с.
14. Анохіна Л.С. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні: Дис. Канд. юрид. Наук: 12.00.07.-Х, 2001.- 182 с.
15. Бородін І. Про сутність адміністративної юстиції // Право України.- 1994. - № 5.
16. Бринцев В.Д. Адміністративне судочинство / нормативна база, судові прецеденти, коментарі, зразки процесуальних документів /.- Х.: Ксилон, 2002.
17. Ващенко С. В., Полищук В. Г. Адміністративна відповідальність: навч. посіб.- Запоріжжя: Юрид. ін-т МВС України, 2001.- 142 с.
18. Виконання судових рішень: навч. посіб. / М.Й. Штефан, М. П. Омельченко, С. М. Штефан. - К.: Юрінком Інтер, 2001. - 320 с.
19. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за законодавством України. Адміністративно-юрисдикційні повноваження органів внутрішніх справ: навч. посіб. / Укр. акад. внутрішніх справ.- К., 1995.- 78 с.
20. Залюбовська І. К. Організаційно-правові засади державного контролю в Україні: навч.-метод, посіб.- Одеса: Юрид. л-ра, 2003.- 104 с.
21. Картузова І.О., Осадчий А.Ю. Адміністративно-процедурне право: навчально-методичний посібник.- Одеса: Юридична література, 2008.- 288 с.
22. Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Адміністративні процедури: проблеми визначення і регулювання // Часопис адміністративістики.- 2007.- № 1.- С.22-25.
23. Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Теоретичні засади адміністративних процедур // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.- 2007.- № 36.- С. 225-235.
24. Картузова І., Осадчий А. До проблеми позову в адміністративному процесі // Право України.- 2003. - № 7.- С. 80 - 84.

25. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Організація державної служби в Україні: навч.-метод, посіб.- Одеса: Юрид. л-ра, 2002.- 328 с.
26. Ківалов С. В., Залюбовська І. К- Парламентський контроль за діяльністю органів виконавчої влади в Україні: Історія, теорія, перспективи.- Одеса: Юрид. л-ра, 2004.- 150 с.
27. Коліушко І., Куйбіда Р. Становлення адміністративного судочинства: деякі проблеми перехідного періоду // Адвокат.- 2005. - № 9.
28. Колпаков В. К, Кузьменко О. В. Адміністративне право України: підручник.- К. : Юрінком Інтер, 2003.- 544 с.
29. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу: монографія.- К.: Атіка, 2005.- 352 с.
30. Кузьменко О.В., Гуржій Т.О., Адміністративно-процесуальне право України: Підручник / За ред. О.В. Кузьменко.- К.: атака. 2007.- 416 с.
31. Осадчий А. Ю. Публічно-правовий спір як предмет адміністративного судочинства // Наукові праці Одеської національної юридичної академії.-Т. 4.- Одеса: Юридична література, 2005.- С. 186-192.
32. Осадчий А. Ю. Характеристика адміністративно-правового спору між громадянином та органом виконавчої влади // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.- Одеса: Юридична література, 2002.- №16.- С. 339-343.
33. Пахолок Л.І. Втілення демократичних засад судоустрою і принципів міжнародного права в організацію спеціалізованих судів // Законодавство України та міжнародне право: (Проблеми гармонізації): Зб. Наук. Пр.- К., 1998.- Вип. 4.
34. Педько Ю.С. Становлення адміністративної юстиції в Україні: Монографія.- К., 2003.
35. Перепелюк В. Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб.- Чернівці: Рута, 2003.- 367 с.
- 36.** Писаренко Н.Б. Закон «Про судоустрій України» - основа побудови системи адміністративних судів // Судова реформа в Україні: проблеми і перспективи: Матеріали наук.-практ. конф., 18-19 квітня 2002 р., м. Харків / Редкол.: Сташис В.В. (головн. Ред.) та ін.- К., Х.: Юрінком Інтер, 2002.

РОЗДІЛ 3

Юридична компаративістика

Тема 1. Предмет науки порівняльного правознавства. Класифікація правових систем сучасності

Предмет порівняльного правознавства. Цілі та об'єкти порівняльного правознавства. Основні правові системи сучасності. (Загальна характеристика). Тенденції правового розвитку нині. Зближення різних правових систем. Роль порівняльного правознавства у класифікації правових систем сучасності. Об'єднання правових систем у правові сім'ї.

Тема 2. Джерела права – як критерій класифікації правових систем

Джерела (форми) права як юридична категорія.

Різноманітність джерел права та їх роль при формуванні правових систем окремих держав: а) Конституції. б) Нормативні акти: закони, підзаконні акти, кодекси.

в) звичаї. г) Судова практика. е) Міжнародні договори.

3. Значення джерел права для формування правових сімей.

Тема 4. Генеза порівняльного правознавства.

Роль мислителів минулого у становленні науки порівняльного правознавства. Соціальні та теоретичні передумови появи порівняльного правознавства. Порівняльне правознавство у другій половині XIX–XX ст. Тенденції розвитку порівняльного правознавства нині.

Тема 5. Романо-германська, чи континентальна правова сім'я

Історичне коріння романо-германської правової сім'ї. Еволюція розвитку романо-германської правової сім'ї та чинники, які вплинули її розвиток. Система джерел романо-германської правової сім'ї. Особливості романо-германської правової сім'ї.

Тема 6. Правові системи, що примикають до романо-германської правової сім'ї

Особливості та загальні риси скандинавської правової системи. Японська правова система та фактори, що зближують її з європейським континентальним правом. Латиноамериканська правова система. Її особливості. «Кочують» правові системи.

Тема 7. Англо-американська правова сім'я, чи сім'я загального права

Історія складання та еволюція розвитку системи англо-американської правової сім'ї. Становлення загального права (1066-1485 pp.). Судова практика або судовий прецедент як одне з основних джерел англо-американської правової сім'ї. Структура англійського права. Особливості правової системи США.

Тема 8. Правові сім'ї релігійно-моральної орієнтації: мусульманське право, буддизм і системи, що примикають до них

Історія виникнення та основні риси мусульманського права. Система джерел мусульманського права. Еволюція мусульманського права та пристосування його до сучасного світу. Формування китайського права та вплив на нього релігійно-моральних норм конфуціанства та даосизму. Китайське право після революції 1911 року. Буддизм та її джерела: дхарма, артха, кама.

Рекомендована література:

Основна

1. Берман Г. Дж. Западная традиция права: эпоха формирования / Берман Г. Дж. – М.: Изд-во МГУ: Изд. группа ИНФРА М – НОРМА, 1998. – 624 с.

2. Бехруз Х. Исламские традиции права. – Одесса: Юрид. лит., 2006. - 296с.

3. Бехруз Х. Сравнительное правоведение: учебник для вузов / Хашматулла Бехруз. – О.: Фенікс; М.: ТрансЛит, 2011. – 504 с.

4. Бойко І. С., Бабін Б. В. [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Порівняльне)

[S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Порівняльне](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Порівняльне)
правознавство:навч. посіб. / Одес. нац. мор. акад. – 2-ге вид. випр. та допов. – О.: Фенікс, 2011.– 151 с.

5. Закіров М. Б., Закірова С. Г. Юридична компаративістика : навч.-методич. посіб. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. – 208 с.

8. Історія порівняльного правознавства як сфера наукових досліджень: Збірник наукових праць / За ред.. О.В. Кресіна, І.М. Ситара; упор. О.В. Кресін. – Київ; Львів: Ліга-прес, 2015. – 412 с.

9. Кресін О.В. Порівняльне правознавство у XIX – XX століттях: проблеми становлення: Монографія. – К.: Логос, 2011. – 294 с.

10. Кресін О.В. Становлення теоретичних засад порівняльно-правових досліджень у другій половині XVIII – першій третині XIX століття: компаративна концептуалізація: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Видавництво «Логос», 2017. 680 с.

11. Крестовська Н.М. Цивілізаційний підхід у порівняльному правознавстві // Н. Крестовська // Правова держава. 2016. Вип. 27. С. 443-449.

12. Оксамитний В.В. Сучасні правові системи у компаративістському вимірі / В. Оксамитний // Порівняльне правознавство. – 2012. - №3-4 – С. 392-407.

13. Оніщенко Н.М. Правова система як об'єкт наукового пізнання та вивчення//Правові системи сучасності: Навчальний посібник для магістрів права / Відп. ред. Ю.С. Шемшученко. – К.: Вид-во «Юридична думка», 2012. – 492 с.

14. Порівняльне правознавство: Антологія української компаративістики XIX – XX століть / За ред. О.В. Кресіна; Упорядники: О.В. Кресін (кер. кол.), К.О. Черниченко, О.В. Ткаченко. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Видавництво «Логос», 2008. – 414 с. 36

15. Порівняльне правознавство: філософські, історико-теоретичні та галузеві аспекти : матеріали II Всеукраїнського круглого столу / відп. ред. Т.З. Гарасимів, І.М. Ситар. – Львів : ЛьвДУВС, 2010. – 464 с.

16. Порівняльне правознавство: досвід і проблеми викладання: Збірник наукових праць і навчально-методичних матеріалів / За ред. Ю.С. Шемшученка, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін. – К.: ВДК Університету «Україна», 2011. – 288 с.

17. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: Збірник наукових праць / За ред. Ю.С. Шемшученка, І.С. Гриценка, О.К. Маріна; упор. О.В. Кресін, І.М. Ситар. – К.: Логос, 2011. – 520 с.

18. Проблеми порівняльного правознавства: Збірник тез наукових доповідей III Міжнародної наукової конференції «Компаративістські читання» / За ред. Ю.С. Шемшученка, О.К. Маріна, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін, І.М. Ситар. – К.; Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 300 с.

19. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: Збірник наукових праць / За ред. Ю.С. Шемшученка, В.П. Тихого, М.М. Цимбалюка, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін, І.М. Ситар. – 2-е вид., випр. і доп. – Львів, Київ: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 652 с.

20. Правові системи сучасності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. С. Шемшученко та ін. ; за ред. Ю. С. Шемшученка ; Нац. акад. Наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Юридична думка, 2012. – 490 с.

21. Скакун О.Ф. «Загальне порівняльне правознавство» як навчальна дисципліна: досвід і перспективи в Україні: Відкрита лекція. – Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Прикарпатський юридичний інститут Львівського державного університету внутрішніх справ, Видавництво «Логос», 2010. – 20 с.

23. Сучасні проблеми порівняльного правознавства: зб. Наук. праць / за ред. Ю.С. Шемшученка, Я.В. Лазура; упор.: О.В. Кресін, М.В. Савчин. – Ужгород-Київ: Вид-во «Говерла», 2015. – 216 с.

24. Тихомиров О.Д. Порівняльно-правові дослідження: проблеми визначення компаративної природи, наукознавчого осмислення та систематизації: Відкрита лекція. – Київ-Львів: ЗУКЦ, 2012. – 52 с.

25. Тихомиров О., Гусарев С. Методологія порівняльних досліджень в Україні: філософсько-правовий аспект // Право України. – 2013. – №9. – С.117- 137

27. Тюріна О.В. Сучасні національні правові системи: навч. посіб. – К.: Нац.акад.внутр.справ, 2015. – 200 с.

28. Філософія порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. О.В. Кресина, І.М. Ситара; упор. О.В. Кресін. – Київ; Львів: Ліга-прес, 2015. – 612 с.

Додаткова:

1. Батлер У.Е. Місце пострадянських правових систем на правовій карті світу: Відкрита лекція / Пер. з англ. К.О. Черниченка. За ред. О.В. Кресина. – Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Видавництво «Логос», 2009.– 20 с.

2. Барабаш О. Протестантизм у розвитку загального права Англії та США / О. Барабаш // Вісник Академії правових наук України. – 2012. – №3(70). – С.78-86.

3. Бехруз Х. Еволюція ісламського права: теоретико-компаративістське дослідження: Автореф. дис. докт. юрид.наук: спец. 12.00.01. – О., 2006. – 20 с.

4. Богачова Л.Л. Система Європейського та національного права [Електронний ресурс] / Л.Л. Богачова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tipp/2012_№1/Bogachov.pdf.

6. Дамірлі М.А. Предметна сфера історико-правового пізнання: традиції й оновлення (епістемологічний аналіз): Автореф. дис....д-ра юрид.наук: 12.00.01. – Х., 2005. – 38 с.
7. Васечко Л.О. Національне право в умовах глобалізації (загальнотеоретичний аспект): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. – Луганськ, 2011. – 20 с.
8. Вовк Д. Релігійна традиція у праві: аспекти загальнотеоретичного розуміння / Д. Вовк // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2012. – №3(70). – С.44-53.
12. Дуда С.М. Джерела права в романо-германській правовій сім'ї (типологічні особливості) / С.М. Дуда // Південноукраїнський правничий часопис. – №3/ 2012. – Одеса, 2012. – С.75-77.
13. Журавський В.С., Поволокіна К.П. Сучасні процеси правового розвитку (процеси взаємодії правових систем)//Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження): Монографія / За ред.. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: «Видавництво «Фенікс», 2007. – 430 с.
14. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи: загальнотеоретична характеристика: Дис... д-ра юрид.наук: 12.00.01/ НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2005. – 443 с.
15. Оленчук І.В. Типологічні особливості романо-германського права / І.В. Оленчук // Південноукраїнський правничий часопис. – 2012. – №3. – Одеса, 2012. – С.77-79.
16. Ригіна О. Професія судді у США: історико-правове дослідження / О. Ригіна // Підприємництво, господарство, право. – 2008. – № 2. – с. 115-118.
17. Скакун О.Ф. Правова система України на правовій карті світу / Скакун О.Ф. – Х.: Еспада, 2004. – 96 с.
18. Ткаченко О.В. Функціоналістська парадигма порівняльно-правових досліджень: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12 - К., 2011. - 20 с.
19. Тюріна О.В. Основи права Європейського Союзу: навч.посібник. – К.: ФОП О.С. Ліпкан, 2012. – 100 с.
20. Удовіка Л.Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: Монографія / Удовіка Л.Г. – Х: Право, 2011. – 552 с.
21. Штогун С. Досвід Німеччини в організації адміністративного судочинства / С. Штогун // Право України. – 2008. – № 2. – С. 123-125.
22. Шумилов В.М. Правовая система США / Шумилов В.М. – М.: М/н отношения, 2010. – 408 с.
23. Comparative Legal Traditions: Text, materials and cases on the civil and common law traditions, with special reference to French, German, English and

European Law./ Glendon M., Gordon M., Osakwe C. - St. Paul, Minn: West Publishing, 1994. - 772p. Компаративні правові традиції: текст, матеріали та прецеденти щодо традицій цивільного та загального права з спеціальними посиланнями на французькі, німецькі, англійські та європейські закони. Англ. мовою.

24. Comparative Legal Traditions in a Nutshell./ Glendon M., Gordon M., Osakwe C. - St. Paul, Minn: West Publishing, 1994. - 402p. Коротко про компаративні правові традиції.

25. Introduction to Foreign Legal Systems./ The American Association of Law Libraries. - New York; London; Rome: Oceanna Publications, 1994. - 423p. Ознайомлення з зарубіжними правовими системами. Англ. мовою.

26. Foundations of comparative law: methods and typologies / Ed. by W.E. Butler, O.V. Kresin, Iu.S. Shemshuchenko. – London: Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2011. – 354 p.

РОЗДІЛ 4

Захист та дотримання прав людини в професійній діяльності

Тема 1. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини Становлення міжнародної системи захисту прав людини. Поняття механізму захисту прав і свобод людини. Співвідношення внутрішньої компетенції держави і міжнародного права в галузі захисту прав людини.

Тема 2. Основні міжнародні угоди в міжнародному механізмі захисту прав людини

Загальна декларація прав людини. Європейська система правових актів, що визначають міжнародно-правові стандарти захисту прав людини. Інші джерела міжнародного механізму захисту прав людини.

Тема 3. Поняття та види міжнародно-правових стандартів прав людини

Поняття міжнародно-правових стандартів прав людини. Міжнародно-правові стандарти громадських прав людини. Міжнародно-правові стандарти економічних, соціальних і культурних прав людини. Міжнародно-правові стандарти прав осіб, що належать до певних груп населення.

Тема 4. Регіональна система міжнародно-правового захисту особи

Роль Ради Європи в регіональній системі міжнародно-правового захисту прав людини. Характеристика діяльності Ради Європи. Зміст Конвенції про захист прав і основних свобод особи та її значення для європейської системи захисту прав особи. Роль ЄС у системі захисту прав людини на регіональному рівні.

Тема 5 . Системи захисту прав особи на універсальному рівні Роль Статуту Організації Об'єднаних Націй в системі міжнародно-правового захисту прав особи. Характеристики Загальної Декларації прав людини. Зміст Міжнародних пактів ООН про права людини.

Тема 6. Роль омбудсмена ООН у системі захисту прав

Історичні передумови виникнення інституту уповноваженого ООН з прав людини. Мета діяльності омбудсмена ООН. Значення інституту

омбудсмена ООН для розвитку системи міжнародно-правового захисту прав людини. Функції уповноваженого ООН з прав людини.

Тема 7. Значення Європейського суду з прав людини в системі міжнародно-правового контролю дотримання прав людини

Підстави утворення та роль Європейського суду з прав людини в системі забезпечення дотримання прав людини. Характер діяльності та юрисдикція Європейського суду з прав людини. Порядок функціонування та структура Європейського суду з прав людини. Зміст реформування Європейського суду з прав людини. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини.

Тема 8. Право громадян України на звернення до конвенційних органів з захисту прав людини

Універсальні правозахисні механізми. Економічна і Соціальна Рада.

Спеціалізовані установи Організації Об'єднаних Націй. Європейський суд з прав людини. Процедура звернення до Європейського суду з прав людини. Форма та порядок подання скарги до Європейського суду з прав людини.

Рекомендована література:

Основна

1. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського. – К.: Юринком Інтер, 2006. – 336 с. 5.
2. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т./ [В.В.Мицик, М.В.Буроменський, М.М.Гнатовський та ін.] ; за заг.ред. В.В.Мицика.- Харків : Право, 2019.-624 с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне право. Основи теорії. Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
4. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т.І.Дудаш.- 3-тє видання, стереотипне.-К.: Алерта, 2016.- 488с.
5. Колодій, А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. К. : Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 350 с.
6. Міжнародне публічне право: підручник / В.М. Репецький, В.М. Лисик, М.М. Микієвич та ін.; за ред. В.М. Репецького. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 437с.

7. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод:навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ;за заг. ред.І.В.Яковюка.- Харків :Право, 2018.- 374с.

Додаткова

1. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004/print1389988659002889

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях та відповідях) :навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ;за заг. ред.І.В.Яковюка.- Харків :Право, 2019.- 124с.

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 19.10.1973р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042

4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 19.10.1973р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043

5. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України) : навчальний посібник. К. : Юрінком Інтер, 2013. 376.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК
АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

Критерії оцінювання результатів атестації визначені на підставі «Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті» від 07.09.2020 р.

Комплексний екзамен за фахом оцінюється окремо за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання письмової відповіді:

<p>Повнота та ґрунтовність відповіді.</p> <p>Різноманітні життєві ситуації, явища, факти щодо застосування кримінального права та процесу, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p> <p>Здобувач має глибокі, міцні і системні знання з усіх розділів програми атестації щодо актуальних проблем застосування та комплексу базових знань ОК</p>	<p>30 балів</p>
--	-----------------

<p>Переконливість та аргументація при виконанні відповіді.</p> <p>Здобувач може чітко сформулювати основні дефініції ОК, використовуючи наукову термінологію. Вільно володіє понятійним апаратом. Здобувач висвітлює основні актуальні проблеми застосування положень ОК. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання у процесі аналізу вказаних проблем, знаходити подібне та відмінне, порівнювати правові явища, визначати актуальні здобутки юридичної практики.</p> <p>Здобувач розкриває проблеми правової реформи в даній сфері, вміє аналізувати форми діяльності правотворчих, правозастосовчих та правоохоронних органів в зазначених галузях права, обґрунтувати власну позицію з актуальних проблеми застосування права.</p>	25 балів
<p>Креативність поглядів.</p> <p>Відповідь свідчить про здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані відповіді.</p>	10 балів
<p>Системний виклад думок.</p> <p>Відповідь є послідовною, логічно побудованою, у повному обсязі розкриває зміст питань, у відповіді встановлені системно структурні зв'язки методичних понять.</p>	10 балів
<p>Вільне володіння методикою проведення.</p>	20 балів

Відповідь демонструє застосування методів організації та реалізації теоретичних та практичних знань та вмінь в правовій сфері.	
Граматична коректність викладу. Відповідь написана грамотно, науковою мовою з дотриманням норм та правил державної мови, містить посилання на нормативно-правові акти	5 балів
Всього	100

Складники загальної оцінки за атестацію визначає екзаменаційна комісія. Підсумкова оцінка враховує оцінку:

Складові оцінювання атестації здобувачів

Зміст білета				Разом
Оцінка за перше питання	Оцінка за друге питання	Оцінка за третє питання	Оцінка за четверте питання	
до 25 балів	до 25 балів	25 балів	25 балів	100 балів

Гарант

Олександр СОТУЛА